

ด่วนที่สุด

ที่ สธ ๐๔๐๔.๒/๕๒๒๐

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

ไทย พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การต่ออายุข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา กับกระทรวงสาธารณสุข ฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ และการจัดทำร่างข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ สหรัฐฯ กับกระทรวงสาธารณสุขฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๓

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๗๑๓๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารการแก้ไข และขยายเวลารอบความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัย และการดำเนินโครงการสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชนของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๔๗” ฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. เอกสารข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติม และขยายระยะเวลาโครงการความร่วมมือด้านวิชาการและการศึกษาวิจัย ระหว่างกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๕๓” ฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๑๐๒/๕๗๒ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๑๐๒/๗๖๔ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๕. ร่างหนังสือตอบของกระทรวงการต่างประเทศถึงสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย พร้อมคำแปลภาษาไทย จำนวน ๑๐๐ ชุด
๖. สำเนาหนังสือกรมทรัพย์สินทางปัญญา ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๗๐๓/๔๘ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงพาณิชย์ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๗๐๓/๑๘๖๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๘. สำเนาคำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ ๑๒๙๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑๐๐ ชุด

/ด้วยกระทรวง...

ด้วย กระทรวงสาธารณสุขขอเสนอเรื่อง การต่ออายุข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา กับกระทรวงสาธารณสุขไทย ฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือ ที่เรียกว่า “การแก้ไข และขยายเวลาข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัย และการดำเนินโครงการด้านสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชนของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๔๗” และการจัดทำร่างข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ กับกระทรวงสาธารณสุข ฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือ ที่เรียกว่า “ข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติม และขยายระยะเวลาโครงการความร่วมมือ ด้านวิชาการและการศึกษาวิจัย ระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๕๓” มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ประเทศไทย โดยกระทรวงสาธารณสุข ได้มีความร่วมมือด้านสาธารณสุขกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งชาติ ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๓ จนถึงปัจจุบัน ความร่วมมือดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานสาธารณสุขของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นต้นมา ความร่วมมือดังกล่าวดำเนินการภายใต้กรอบข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัย และการดำเนินโครงการสาธารณสุข (กรอบความร่วมมือฉบับเดิม) ซึ่งได้รับการขยายเวลาหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ.๒๕๔๗ ได้ขยายระยะเวลาความร่วมมือ ฯ ถึงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

๑.๒ ก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ได้เริ่มจัดทำข้อตกลงความร่วมมือฉบับใหม่ เพื่อรองรับการดำเนินงานระยะต่อไปให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เป็นปัจจุบันของทั้งสองประเทศ แต่การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือฉบับใหม่จำเป็นต้องใช้เวลาเป็นอย่างมากในการประสานงาน ตรวจสอบความสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบของทั้งสองฝ่าย และปรับร่างเอกสาร จนเลยกำหนดเวลาสิ้นสุดของการขยายเวลารอบความร่วมมือฉบับเดิม (วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒) ทั้งนี้ อยู่ภายใต้การรับทราบ และพยายามผลักดันแก้ไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย

๑.๓ ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๓ กระทรวงสาธารณสุข และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติของสหรัฐฯ ได้ร่วมกันเร่งรัดจัดทำร่างข้อตกลงความร่วมมือฉบับใหม่ ซึ่งใช้ชื่อว่า “Agreement Amending and Extending the Research and Technical Collaboration between the Ministry of Public Health of Thailand and the US Centers for Disease Control and Prevention, Department

of Health and Human Services” โดยมีฉบับแปลเป็นภาษาไทยว่า “ข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติม และขยายระยะเวลาโครงการความร่วมมือด้านวิชาการ และการศึกษาวิจัย ระหว่างกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๕๓” โดยมีรายละเอียดปรากฏดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขให้ความเห็นชอบแล้วเพื่อใช้เป็นกรอบความร่วมมือต่อเนื่องจากฉบับเดิม และได้ส่งให้กลุ่มกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ และกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ พิจารณาให้ข้อคิดเห็นก่อนนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อให้ทันเวลาก่อนสิ้นสุดระยะเวลากรอบความร่วมมือฉบับเดิม ซึ่งกำลังขอขยายเวลาจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

๑.๔ พร้อมกันนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้เห็นชอบตามที่กระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม และขยายระยะเวลาข้อตกลงความร่วมมือฉบับเดิม ซึ่งสิ้นสุดเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ต่อไปอีกจนถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพื่อให้มีเวลาเพียงพอแก่การจัดทำ และลงนามข้อตกลงความร่วมมือฉบับใหม่ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของกระทรวงการต่างประเทศที่ กต ๑๐๐๒/๗๖๔ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๑.๕ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๑.๖ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

ความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ ของสหรัฐอเมริกา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ ได้สนับสนุนให้กระทรวงสาธารณสุข จัดตั้งโครงการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา (Field Epidemiology Training Program, FETP) หลักสูตร ๒ ปีขึ้น ตามรูปแบบของการฝึกอบรม Epidemiological Intelligence Service (EIS) ของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ โดยศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคฯ ได้จัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนในหลักสูตรดังกล่าวในระยะแรก และได้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าวอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน หลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวนี้ได้สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาและการควบคุมโรคให้กับประเทศไทย และนับได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนางานด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคของประเทศในระยะต่อมา ในปัจจุบัน ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าวได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนางานสาธารณสุขของประเทศไทยในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับนโยบาย และวิชาการ

/ต่อมา...

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ ของสหรัฐอเมริกา และกระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือการวิจัยโรคเอดส์ (HIV/AIDS collaboration) ขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการระบาดของโรคเอดส์ที่ทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับในยุคนั้น ทั้งนี้ ศูนย์ความร่วมมือการวิจัยโรคเอดส์ได้จัดตั้งขึ้นพร้อมกับการจัดทำกรอบความร่วมมือ (Memorandum of Agreement) ระหว่างสองประเทศขึ้นเป็นครั้งแรก การดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือการวิจัยโรคเอดส์ ในระยะแรก ได้มุ่งเน้นการวิจัยระบาดวิทยาพื้นฐาน เพื่อให้เข้าใจกระบวนการและกลไกการแพร่ระบาดของ ปัญหาโรคเอดส์ในประเทศไทย และต่อมาได้เริ่มงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการ และระบบในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ผลงานสำคัญของงานวิจัยด้านโรคเอดส์ของศูนย์ความร่วมมือฯ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบาย และยุทธศาสตร์ของประเทศ รวมถึงแนวทางปฏิบัติและมาตรฐานงานในการ เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ของประเทศไทย ส่งผลให้สามารถควบคุมโรคได้เป็นอย่างดี และ เป็นตัวอย่างแก่นานาชาติ หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ได้มีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่ การเปลี่ยนชื่อโครงการความร่วมมือใหม่ เป็น “ศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐ ด้านสาธารณสุข” หรือ Thailand MOPH – US CDC Collaboration (TUC) และขยายความร่วมมือเพิ่มเติมไปสู่การพัฒนาโครงการเพื่อการ ป้องกันและดูแลรักษาผู้ป่วยเอดส์ (Global AIDS Program หรือ GAP) และความร่วมมือด้านโรคติดเชื้ออุบัติ ใหม่ (International Emerging Infections Program) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ความร่วมมือด้านวัณโรค ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ความร่วมมือด้านภาวะสุขภาพชายแดน และภาวะสุขภาพของผู้อพยพและผู้ย้ายถิ่นฐาน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาระบาดวิทยาสำหรับสัตวแพทย์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้การขยายความร่วมมือเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ได้นำไปสู่การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านต่างๆ มากมาย อาทิ การพัฒนาโครงการเฝ้าระวังเชื้อสาเหตุของโรคปอดบวม และการวิจัยด้านต้นทุนประสิทธิผลของ การนำวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่มาใช้ในประเทศไทย ซึ่งให้ข้อมูลสำคัญทางระบาดวิทยาที่นำไปสู่นโยบายการ ให้วัคซีนไข้หวัดใหญ่ในประชากรกลุ่มเสี่ยง การสนับสนุนด้านวิชาการในการเตรียมความพร้อมสำหรับภาวะ ฉุกเฉินทางสาธารณสุข ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาระบบการสำรองเวชภัณฑ์ และระบบการจัดหาเวชภัณฑ์ที่สำคัญใน ภาวะฉุกเฉิน การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง และการพัฒนาแนวทางในการตรวจวินิจฉัยวัณโรคให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีการตรวจหาเชื้อใหม่ๆ

ในช่วงเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา ความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ได้มีส่วนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กำลังคน และศักยภาพในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคให้กับระบบสาธารณสุขของประเทศไทยอย่าง ต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยา และการควบคุมโรคที่ผ่านการฝึกอบรมภายใต้โครงการนี้ ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคของประเทศ ต่างๆ ในลุ่มน้ำโขง นับเป็นความร่วมมือที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย และภูมิภาคนี้อย่างแท้จริง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การต่ออายุข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา กับกระทรวงสาธารณสุข ฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ และการจัดทำร่างข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ กับกระทรวงสาธารณสุขฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๓ นี้ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย การเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือ ที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ข้อตกลงความร่วมมือฉบับเดิม ซึ่งได้รับการขยายเวลาค้างคราวครั้งสุดท้าย ได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ดังนั้น จำเป็นต้องมีการขยายเวลาข้อตกลงความร่วมมือฉบับเดิม เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และต่อเนื่องไปจนกว่าข้อตกลงความร่วมมือฉบับใหม่จะมีผล เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวอยู่ในกรอบความคุ้มครองของกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง และข้อตกลงความร่วมมือฉบับใหม่นั้น จำเป็นต้องได้รับการลงนามโดยเร็ว เพื่อให้ต่อเนื่องกับกำหนดเวลาของการขยายกรอบความร่วมมือฉบับเดิม ซึ่งขอขยายไปจนถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

๔.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๗๑๓๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ แจ้งกระทรวงสาธารณสุขว่า กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอเรื่อง การต่ออายุกรอบความร่วมมือด้านสาธารณสุขระหว่างศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ กับกระทรวงสาธารณสุข มาเพื่อดำเนินการ และกระทรวงการต่างประเทศเห็นว่า หากกระทรวงสาธารณสุขสามารถปฏิบัติได้โดยไม่ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา ร่างหนังสือตอบการต่ออายุกรอบความร่วมมือฉบับเดิม ก็ไม่น่าจะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๘๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ส่วนการจัดทำกรอบความร่วมมือฉบับ ๕ ปี ฉบับใหม่ ต้องพิจารณาจากเนื้อหาว่าจะเข้าข่ายหรือไม่ และขอให้กระทรวงสาธารณสุขพิจารณาว่า เรื่องดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นเกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ตามมาตรา ๑๘๐ หรือไม่ เพราะเหตุใด และจะสมควรให้ดำเนินการเพื่อนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีหรือไม่ ดังความละเอียดในหนังสือที่อ้างถึง ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๔.๑ สำหรับร่างกรอบความร่วมมือฉบับใหม่นั้น กระทรวงสาธารณสุขได้ส่งให้กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ และกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ พิจารณาให้ข้อคิดเห็นก่อนนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งหน่วยงานทั้งสองมีข้อคิดเห็นดังนี้

/๑) กระทรวง...

๑) กระทรวงการต่างประเทศแจ้งผลการพิจารณาของกรมสนธิสัญญาและกฎหมายว่า ร่างกรอบความร่วมมือดังกล่าวน่าจะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ แต่จะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาด้วยหรือไม่นั้น ขณะนี้ ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอน และวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาตามที่รัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๙๐ วรรคห้า กำหนด จึงเห็นควรใช้แนวปฏิบัติที่ผ่านมา กล่าวคือ ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเป็นผู้ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความเห็นประกอบเพื่อการพิจารณาด้วย และได้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของกระทรวงสาธารณสุขว่า สารสำคัญของร่างกรอบความร่วมมือฯ เป็นความร่วมมือในด้านค้นคว้าวิจัย และด้านวิชาการของการสาธารณสุข จึงไม่น่าจะเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น หากส่วนราชการเจ้าของเรื่อง สามารถปฏิบัติได้ โดยไม่ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา ร่างกรอบความร่วมมือฯ ก็ไม่น่าจะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา พร้อมให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ภาคผนวกที่ ๑ ของร่างกรอบความร่วมมือฯ มีข้อบทเกี่ยวกับเรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะข้อบทที่ III B (๒) (a) ระบุว่า สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาใด ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยผู้ที่เป็นลูกจ้างของ หรือสนับสนุนโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งภายใต้กิจกรรมความร่วมมือ นอกเหนือจากที่ระบุในย่อหน้า III B (๑) (เกี่ยวกับ visiting researchers) จะต้องเป็นสิทธิของฝ่ายนั้นๆ ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่า หากในอนาคต รัฐบาลสหรัฐฯ ซึ่งมีศักยภาพทางการเงินสูงกว่ารัฐบาลไทย ให้เงินสนับสนุน หรือว่าจ้างบุคคลทำการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุม และรักษาโรคระบาดที่มีความสำคัญกับสังคมไทย อาทิ โรคเอดส์ และการวิจัยดังกล่าวนำไปสู่การสร้างสรรค์สูตรยาที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมโรค นัยของข้อบทดังกล่าวจะทำให้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของสูตรยานั้น ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐบาลสหรัฐฯ และหาก รัฐบาลสหรัฐฯ กำหนดราคาไว้อย่างสูง รัฐบาลไทยอาจต้องซื้อยาดังกล่าวจากรัฐบาลสหรัฐฯ ในราคาที่สูง ทำให้ผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสเอดส์ทั่วประเทศ ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากยาดังกล่าวได้ ทั้งที่รัฐบาลไทยมีส่วนให้ความร่วมมือในการค้นคว้าดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้ จึงอาจจะมีการตีความไปได้หรือไม่ว่า ข้อบทนี้อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะทำให้ร่างกรอบความร่วมมือฯ เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๒) กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้เสนอความเห็นในเรื่องสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา ของกรอบความร่วมมือดังกล่าวไว้ สองประการ

ประการแรก Annex (I) Intellectual Property Rights ข้อ I. General Obligation ควรเพิ่มคำว่า “subject to the national laws and regulations of each country” ต่อจาก and relevant implementing arrangements ในบรรทัดที่ ๓ เพื่อให้มีความชัดเจนว่า การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของไทยจะดำเนินการอยู่ในกรอบกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขในประเด็นดังกล่าว ควรปรับปรุงคำแปลภาษาไทยให้สอดคล้องกันด้วย และ

ประการที่สอง เพื่อความสมบูรณ์ของถ้อยคำ กระทรวงสาธารณสุขอาจขอให้เพิ่มถ้อยคำใน Article ๑๘ เรื่อง Duration, Termination and Amendments โดยขอเพิ่มคำว่า “to which each Party is a signatory” ต่อจากคำว่า “with other applicable international law” เพื่อให้หมายถึงเฉพาะความตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นสมาชิกเท่านั้นก็ได้ ทั้งนี้ ย่อมเป็นไปตามดุลพินิจของกรมควบคุมโรค รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๗

๔.๒ กระทรวงสาธารณสุขได้พิจารณาข้อคิดเห็น และข้อกังวลของกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว และมีความเห็นดังนี้

๑) การทำงานภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว เป็นการทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐ ด้านสาธารณสุข (TUC Executive Committee) ซึ่งมีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข และอธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นรองประธาน และมีอธิบดีกรมต่าง ๆ และเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา รวมทั้งผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรม ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักระบาดวิทยา และผู้อำนวยการสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ร่วมเป็นกรรมการ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘ โดยการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมสำคัญใด ๆ จะต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งของประเทศไทย และของประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนเสมอ

สำหรับข้อกังวลของกระทรวงการต่างประเทศในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งระบุว่า ทรัพย์สินทางปัญญาใดๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยผู้ที่เป็นลูกจ้างของ หรือสนับสนุน โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งภายใต้กิจกรรมความร่วมมือจะต้องเป็นสิทธิของฝ่ายนั้น กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือฯ เป็นการดำเนินงานภายในประเทศไทย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ความร่วมมือฯ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ จึงไม่มีกิจกรรมใดๆ ที่ศูนย์ความร่วมมือฯ สามารถดำเนินการได้ หากไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของไทย นอกจากนี้ ภายใต้ร่างข้อตกลงฯ ไม่ได้มีข้อผูกพันว่า รัฐบาลไทยจะต้องซื้อทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้น ดังนั้น ข้อบทนี้ จึงไม่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง

/อย่างไร...

อย่างไรก็ตาม ข้อความเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวข้างต้น เป็นข้อความที่น่าจะยุติธรรมสำหรับทั้งสองฝ่าย นั่นคือ หากผลงานดังกล่าวเป็นผลงานที่ฝ่ายไทยลงทุนแต่เพียงฝ่ายเดียว สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาก็จะเป็นของฝ่ายไทยเช่นกัน

๒) สำหรับความเห็นของกระทรวงพาณิชย์ ที่เสนอว่าใน Annex (I) Intellectual property rights ข้อ I. General Obligation ควรเพิ่มคำว่า “subject to the national laws and regulations of each country ต่อจาก and relevant implementing arrangements” นั้น กระทรวงสาธารณสุขได้หารือกับทางกระทรวงพาณิชย์หลายครั้ง และในท้ายที่สุด กระทรวงพาณิชย์ไม่ติดใจประเด็นนี้ ส่วนความเห็นที่ว่า “อาจขอให้เพิ่มถ้อยคำใน Article ๑๘ เรื่อง Duration, Termination and Amendments โดยขอเพิ่มคำว่า to which each Party is a signatory ต่อจากคำว่า with other applicable international law เพื่อให้หมายถึงเฉพาะความตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นสมาชิกเท่านั้น ก็ได้” นั้น กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่า ข้อความที่มีอยู่ใน Article ๑๘ ที่ว่า “other applicable international law” หรือ “กฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ ที่สามารถนำมาบังคับใช้ในเรื่องนั้นๆ ได้” มีความชัดเจนในตัวอยู่แล้ว นั่นคือกฎหมายใดที่ประเทศไทยไม่ได้ลงนามร่วม ก็ไม่ใช่กฎหมายระหว่างประเทศที่จะสามารถนำมาบังคับใช้กับประเทศไทยได้

๔.๓ ข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวทั้งฉบับเดิมและฉบับใหม่ เป็นข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ และการศึกษาวิจัยด้านสาธารณสุข และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ และเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทย ทำให้สามารถลด และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ โดยเฉพาะโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำ เช่น โรคเอดส์ วัณโรค โรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก และโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น คลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น และกระทรวงสาธารณสุขสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว โดยไม่มีผลเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือสังคม หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

ตามนัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กรอบความร่วมมือฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือที่เรียกว่า “การแก้ไข และขยายเวลากอบความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัย และดำเนินงานสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๔๗” และร่างกรอบความร่วมมือฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือที่เรียกว่า “ข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติม และขยายระยะเวลา โครงการความร่วมมือด้านวิชาการและการศึกษาวิจัยระหว่างกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชนของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๕๓” ไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงสาธารณสุขเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๕.๑ ให้ความเห็นชอบต่อข้อตกลงการแก้ไข และขยายเวลากรอบความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัย และการดำเนินโครงการสาธารณสุขระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ของประเทศไทย และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชนของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๔๗ ออกไปจนถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ รวมทั้งให้ความเห็นชอบต่อร่างหนังสือตอบของกระทรวงการต่างประเทศถึงสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงร่างหนังสือดังกล่าว ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญก่อนการลงนาม ขอให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการได้ โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

๕.๒ ให้ความเห็นชอบต่อร่างกรอบความร่วมมือฉบับใหม่ ซึ่งใช้ชื่อว่า “Agreement Amending and Extending the Research and Technical Collaboration between the Ministry of Public Health of Thailand and the US Centers for Disease Control and Prevention, Department of Health and Human Services” โดยมีฉบับแปลเป็นภาษาไทยว่า “ข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติม และขยายระยะเวลาโครงการความร่วมมือด้านวิชาการ และการศึกษาวิจัยระหว่างกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยและศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขและบริการประชาชน ของประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๕๓”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค

กองแผนงาน

โทร. ๐-๒๕๔๐-๓๒๕๐

โทรสาร ๐-๒๕๔๐-๓๐๘๒

E-mail: pasa_tcc@yahoo.com